

Na podlagi tretjega odstavka 14. člena Zakona o kontroli cen (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO **o določitvi nadomestila dobaviteljem zemeljskega plina**

1. člen

(1) Ta uredba določa način določitve in postopek izplačila primerne nadomestila zaradi povzročitve občutne škode, ki nastane dobaviteljem zemeljskega plina zaradi uvedbe najvišje dovoljene drobnoprodajne cene zemeljskega plina skladno z Uredbo o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22).

(2) Ta uredba se uporablja za dobavitelje zemeljskega plina, ki so zavezani dobavljati zemeljski plin po cenah skladno z Uredbo o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22), če so te cene nižje od stroškovnih cen in če zaradi ukrepa utrpijo občutno škodo.

(3) Ta uredba se ne uporablja za dobavitelje zemeljskega plina, ki v obdobju regulacije cen zemeljskega plina prekinejo z opravljanjem dejavnosti dobave zemeljskega plina.

2. člen

(1) Izrazi, uporabljeni v tej uredbi, pomenijo:

1. »dobavitelj zemeljskega plina« pomeni dobavitelja, kot je opredeljen v Zakonu o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22), pod pogojem, da opravlja dejavnost dobave zemeljskega plina v obdobju regulacije drobnoprodajnih cen, uvedenih z Uredbo o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22);
2. »interni posel« pomeni transakcijo z zemeljskim plinom s fizično poravnavo, sklenjeno med dobaviteljem po tej uredbi in z njim povezano družbo, kot je opredeljena v Zakonu o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21);
3. »nadomestilo« pomeni nadomestilo, izračunano v skladu s 4. členom te uredbe;
4. »regulirane drobnoprodajne cene« pomenijo cene, določene v Uredbi o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22);
5. »regulirani segment odjemalcev« pomeni vsak posamezen segment končnih odjemalcev zemeljskega plina, glede katerih je Uredba o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22) določila najvišjo dovoljeno drobnoprodajno ceno zemeljskega plina;
6. »spot posli« pomenijo posle, kot jih določa koledar dotične borze (npr. CEGH). Spot posli so lahko sklenjeni bilateralno ali na borzi;
7. »stroški odstopanj« so stroški, kot jih ugotavlja in obračunava operater prenosnega sistema zemeljskega plina skladno z Uredbo o delovanju trga z zemeljskim plinom (Uradni list RS, št. 61/16 in 204/21 – ZOP);
8. »terminski posli« pomenijo posle s fizično ali finančno poravnavo in ročnostjo, daljšo od ročnosti spot posla. Terminski posli so lahko katerikoli posli, in sicer bilateralni posli ali posli sklenjeni na terminski borzi, standardizirani ali nestandardizirani posli;
9. »vstopna in izstopna zmogljivost« pomeni zakupljena zmogljivost posamezne vstopno-izstopne točke potrebna za prenos zemeljskega plina iz regulacijskega območja zakupa zemeljskega plina v regulacijsko območje Republike Slovenije.

(2) Izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s to uredbo, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi s področja energetike.

3. člen

(1) Operater trga je odgovoren za ugotavljanje upravičenosti in izplačilo nadomestila dobaviteljem zemeljskega plina.

(2) Operater prenosnega sistema je odgovoren za posredovanje vseh podatkov, potrebnih za ugotavljanje nadomestila skladno s to uredbo, operaterju trga.

4. člen

(1) Dobavitelj zemeljskega plina je na podlagi opravljenih dobav končnim odjemalcem v obdobju od 1. januarja 2023 do 31. avgusta 2023 upravičen do mesečnega nadomestila, ki se izračuna kot zmnožek med mesečno dobavljeno količino zemeljskega plina posameznemu reguliranemu segmentu odjemalcev in razliko med mesečno nabavno ceno zemeljskega plina za dobavo reguliranemu segmentu odjemalcev (v EUR/MWh), in regulirano maloprodajno ceno reguliranega segmenta odjemalcev (v EUR/MWh), pri čemer se skladno s to uredbo upošteva tudi strošek dobavitelja zemeljskega plina:

$$N = Q \times (C_{(\text{cost_ZP})} - C_{(\text{reg})} + \text{Cost})$$

kjer pomeni:

N = mesečno nadomestilo (v EUR)

Q = mesečna dobavljena količina zemeljskega plina (v MWh) reguliranim segmentom odjemalcev, pri čemer se v primeru nednevno merjenih odjemnih mest realizirani odjem (in s tem tudi realizirana dobava dobavitelja) teh odjemalcev ugotovi skladno z Uredbo o delovanju trga z zemeljskim plinom (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22), po izteku regulacije pa se skladno s 5. členom te uredbe poračuna s strani operaterja trga, in sicer na podlagi obračunskih podatkov ugotovljenih na podlagi dejanskih odčitkov števecov nednevno merjenih odjemnih mest

C_(cost_ZP) = nabavna cena zemeljskega plina za dobavo reguliranim segmentom odjemalcev predmetnem mesecu. Pri določitvi postavke **C_(cost_ZP)** se upoštevajo omejitve določene v drugem odstavku tega člena, kakor tudi stroški skladiščenja plina kot izhajajo iz sklenjenih dogovorov o skladiščenju zemeljskega plina (ne glede na tip pogodbe oziroma model skladiščenja).

C_(reg) = regulirana maloprodajna cena (v EUR/MWh) reguliranega segmenta odjemalcev

Cost = strošek dobavitelja, ki znaša 4 EUR/MWh (brez DDV). Dobavitelju zemeljskega plina se prizna zgolj strošek v tej višini, ne glede na dejanski strošek dobavitelja zemeljskega plina. Strošek predstavljajo naslednje postavke:

- stroški odstopanj
- vsi ostali stroški, ki jih ima dobavitelj zemeljskega plina z oskrbo reguliranim segmentom odjemalcev, in niso neposredno vezani na nabavo zemeljskega plina.

(2) Pri določitvi postavke **C_(cost_ZP)** se upoštevajo naslednje omejitve:

1. Dobavitelj zemeljskega plina si kot skrben gospodar ves čas prizadeva, da za potrebe dobave reguliranim segmentom odjemalcev zakupi zemeljski plin (v nadaljnjem besedilu: zapre pozicijo) po najnižjih možnih tržnih cenah glede na v trenutku zapiranja pozicije znan in planiran profil odjema reguliranih segmentov odjemalcev (v nadaljnjem besedilu: planiran profil odjema),
2. Za potrebe dobave zemeljskega plina od vključno 1. januarja 2023 do vključno 31. avgusta 2023 se pri določitvi postavke **C_(cost_ZP)** upoštevajo vsi posli dobavitelja zemeljskega plina, potrebni za izvedbo dobave v mesecu, za katerega dobavitelj zemeljskega plina uveljavlja nadomestilo ne glede na produkt, pri čemer veljajo naslednje omejitve:
 - za terminske posle sklenjene najkasneje do 30. novembra 2022 se priznajo cene teh poslov;
 - za posle sklenjene po 30. novembru 2022:
 - za terminske posle se priznajo cene teh poslov le do višine tržnih cen za primerljive produkte, ki so veljale v obdobju od vključno uveljavitve te uredbe pa do vključno 31. decembra 2022;
 - za spot posle se priznajo cene teh poslov le do višine tržnih cen za primerljive produkte (ki ustrezajo planiranemu profilu odjema), ki so veljale od vključno uveljavitve te uredbe pa do vključno 31. decembra 2022;

- za dodatne nabave zemeljskega plina zaradi izvajanja osnovne oskrbe odjemalcev se priznajo cene teh poslov do višine povprečnih tržnih cen za primerljive produkte ki so veljale v posameznem mesecu.
3. Interni posli, ki jih dobavitelji predložijo v izračun postavke $C_{(cost_ZP)}$ ne smejo biti višji od tržnih cen v trenutku sklenitve takšnega posla. Kot tržna cena se upošteva cena primerljivih terminskih produktov, s katerimi se običajno trguje bilateralno ali na trgovalnih platformah.

5. člen

(1) Dobavitelji zemeljskega plina vsak mesec do 15. dne v mesecu, ki sledi mesecu dobave, glede katerega veljajo regulirane drobnoprodajne cene, operaterju trga vložijo zahtevo za izplačilo nadomestila, pri čemer priložijo vsa dokazila, ki izkazujejo izračun predlaganega zneska nadomestila. Na zahtevo operaterja trga morajo dobavitelji zemeljskega plina v roku 5 delovnih dni predložiti vsa dodatna zahtevana dokazila, v nasprotnem primeru se šteje, da dobavitelj zemeljskega plina ni uspel dokazati višino zahtevanega nadomestila in da do nadomestila ni upravičen.

(2) Operater trga na svoji spletni strani objavi obrazec, na katerem dobavitelji oddajo zahtevek za izplačilo nadomestila. Operater trga vodi ločeni račun, iz katerega izplačuje nadomestila.

(3) Dobavitelji zemeljskega plina, ki so upravičeni do mesečnega nadomestila, so dolžni predložiti vsa potrebna dokazila, s katerimi dokazujejo postavke, na podlagi katerih se v skladu s to uredbo obračuna mesečno nadomestilo. Računovodske izkaze, knjigovodske listine in drugo dokumentacijo so dobavitelji zemeljskega plina dolžni hraniti toliko časa in na način, kot je določeno z zakonom, ki ureja vodenje poslovnih knjig ter izdelavo letnih poročil za proračun in proračunske uporabnike ter za pravne osebe javnega prava in pravne osebe zasebnega prava.

(4) Odgovornost za pravilnost izračuna in verodostojnost predloženih dokazil, zahtevanih s strani operaterja trga nosijo izključno dobavitelji zemeljskega plina, kar s podpisom obrazca iz drugega odstavka tega člena zagotavljajo pod kazensko in materialno odgovornostjo.

(5) Kot dokaz za sklenjene posle (tudi interne posle), se štejejo konfirmacija, pogodba, račun ali drug dokument, v kolikor je iz teh dokumentov jasno razvidna cena in količina zemeljskega plina in obdobje dobave, pri čemer mora iz dokazil izhajati pokritje količin iz planiranega profila odjema.

(6) Kot dokaz za mesečno količino dobavljenega zemeljskega plina končnim odjemalcem, glede katerih velja regulirana cena, se štejejo uradni podatki operaterja sistema zemeljskega plina (mesečna fakturirana realizacija). Operater trga lahko določi posebna pravila za posredovanje teh podatkov, ki jih objavi na svoji spletni strani.

(7) Po prejemu zahtevka za izplačilo nadomestila in vseh zahtevanih dokazil, operater trga v roku 15 dni odloči o višini nadomestila, ki ga zahteva dobavitelj zemeljskega plina in v kolikor potrdi znesek izvede izplačilo nadomestila v tem roku.

(8) Operater trga na podlagi vloženih zahtevkov izvede izplačilo nadomestila dobaviteljem zemeljskega plina. Sredstva za izplačilo nadomestil, ki so prihodek operaterja trga, zagotovi ministrstvo, pristojno za finance. Operater trga v ta namen z ministrstvom, pristojnim za finance sklene pogodbo, s katero se določijo namen, način in vir financiranja nalog, sredstva za izvajanje teh nalog in pogoji opravljanja nalog. Operater trga mora voditi ločene računovodske obračune in evidence o sredstvih za izvajanje nalog iz tega odstavka.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

6. člen

Operater trga objavi na svoji spletni strani obrazec iz drugega odstavka 5. člena najpozneje v petnajstih dneh po uveljavitvi te uredbe.

7. člen

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana, dne

EVA 2022-2430-0109

Vlada Republike Slovenije

dr. Robert Golob

predsednik

Obrazložitev členov:

K 1. členu

V 1. členu je določena vsebina uredbe. Gre za določitev načina in postopka izplačila primerne nadomestila škode, ki nastaja dobaviteljem zemeljskega plina zaradi regulacije maloprodajne cene za določene upravičence iz Uredbe o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema. Zakon o kontroli cen (ZKC) določa, da, lahko vlada določi primerno nadomestilo podjetjem, ki bi jim ukrep omejitev cene povzročil občutno škodo, če vlada hkrati naloži podjetjem, da zaradi ukrepa ne smejo prenehati prodajati blaga, na katerega se ukrep nanaša. Uredba o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema med drugim določa, da dobavitelji, ki od uveljavitve te uredbe dobavljajo zemeljski plin upravičencem do regulirane cene ne smejo prenehati z dobavo tem kategorijam odjemalcev in ne smejo odkloniti sklenitve pogodbe o dobavi z novimi odjemalci.

K 2. členu

2. člen določa pomen izrazov v uredbi in določa, da imajo drugi izrazi, ki v tem členu niso posebej opredeljeni enak pomen, kot ga določajo ostali predpisi s področja energetike. Za dobavitelja po tej uredbi se ne šteje družba, ki bi prekršila prepoved prenehanja izvajanja dejavnosti dobave, zapisane v uredbi s katero se regulirajo cene. Nadomestila se predvidijo in izplačujejo dobaviteljem le ob izpolnjevanju tega pogoja.

K 3. členu

V 3. členu so določene odgovornosti Borzena in odgovornosti operaterja prenosnega sistema. Borzen je odgovoren za ugotavljanje upravičenosti in izplačilo nadomestila dobaviteljem zemeljskega plina, operater prenosnega sistema pa je odgovoren za posredovanje vseh podatkov, potrebnih za ugotavljanje nadomestila, Borzenu.

K 4. členu

Uredba v 4. členu določa, da se nadomestilo zagotavlja za dobavo zemeljskega plina upravičencem do reguliranih cen od 1. 1. 2023 do 31. 8. 2023, dokler bodo veljale regulirane cene. Izvajalec obračuna in izplačil je družba Borzen, operater trga v skladu s 50. točko 4. člena Zakonu o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21).

Dobavitelji, ki so ravnali po načelu dobrega gospodarja, so vse pozicije za leto 2022 zaprli že leta 2021, ko so bile cene na terminskih trgih še bistveno nižje. Za leto 2023 pa tudi dober gospodar ni mogel več zapreti vseh pozicij po cenah, ki bi prenesle vladno omejitev. Za posle, sklenjene pred sprejemom uredbe, se tako prizna dejanske stroške teh poslov. Za posle, ki jih dobavitelji sklepajo po objavi uredbe se kot merilo za upoštevano ceno upošteva obdobje v letu 2022 po sprejemu uredbe. Po sprejemu uredbe so pogoji za dobavitelje bolj jasni, cene na terminskih borzah pa so po vrhu v prvi polovici leta sedaj nižje. Pričakuje se, da dober gospodar v takem trenutku zapre pozicije, če tega ne stori zaradi svojih drugačnih predvidevanj, sam nosi tveganja, če bo moral pozneje posle sklepati po višji ceni. Skladno z uredbo se dobaviteljem se priznavajo stroški v povprečni višini 4€/MWh. Uredba določa tudi pravila za obravnavo internih poslov, ki ne smejo biti sklenjeni po višjih cenah od tržnih in morajo odražati tržne cene v trenutku sklenitve takšnega posla, da se lahko upoštevajo za določanje nadomestila.

K 5. členu

Ta člen uredbe določa kdaj in kako morajo dobavitelji zemeljskega plina vložiti zahtevo za izplačilo nadomestila. Če dokazila ne zadoščajo za ugotovitev dejanskega stanja morajo na zahtevo družbe Borzen v roku 5 delovnih dni predložiti vsa dodatna zahtevana dokazila, v nasprotnem primeru ne bodo upravičeni do nadomestila. Borzen mora v roku 15 dni od sprejema uredbe, na svoji spletni strani objaviti obrazec za oddajo zahtevkov za izplačilo nadomestila. Uredba določa, da morajo upravičenci do mesečnega nadomestila, so dolžni hraniti in predložiti vsa potrebna dokazila, s katerimi dokazujejo zahtevek za mesečno nadomestilo. Dobavitelji zemeljskega plina z zahtevkom hkrati izjavljajo svojo kazensko in materialno odgovornost v zvezi z upravičenostjo zahtevka in resničnostjo navedb in dokazil. Kot dokaz za upravičenost se uporabijo vsa veljavna dokazila, kot so konfirmacija,

pogodba, račun, ali drug dokument, če je iz teh dokumentov jasno razvidna cena in količina zemeljskega plina ter obdobje dobave, jasno pa mora biti tudi, da gre za pokritje količin planiranega profila odjema upravičencev do regulirane cene. Uredba določa tudi način poročuna v primeru nednevno merjenih odjemnih mest ter kako Borzen dobi potrebne podatke v zvezi s tem delom odjema zemeljskega plina. Uredba daje Borzenu pravno podlago, da lahko določi posebna pravila za posredovanje teh podatkov. Borzen mora po prejemu zahtevka in popolne vloge v roku 15 dni odločiti o višini nadomestila in izvesti izplačilo dobavitelju.

Določeno je tudi, da operater trga na podlagi vloženih zahtevkov izvede izplačilo nadomestila dobaviteljem zemeljskega plina. Sredstva za izplačilo nadomestil, ki so prihodek operaterja trga, zagotovi ministrstvo, pristojno za finance. Operater trga v ta namen z ministrstvom, pristojnim za finance, sklene pogodbo, s katero se določijo namen, način in vir financiranja nalog, sredstva za izvajanje teh nalog in pogoji opravljanja nalog. Operater trga mora voditi ločene računovodske obračune in evidence o sredstvih za izvajanje nalog.

K 6. členu

Ta člen določa, da Borzen objavi na svoji spletni strani obrazec, na katerem dobavitelji oddajo zahtevek za izplačilo nadomestila, najpozneje v petnajstih dneh po uveljavitvi te uredbe.

K 7. členu

Določen je datum začetka veljavnosti uredbe, in naslednji dan po objavi v Uradnem listu RS.